

Juleaften

Tid og sted: Ødsted kl. 13.30 & 15.00, Jerlev kl. 16.15, d. 24. december

Salmevalg

94: Det kimer nu til julefest

104: Et barn er født

119: Julen har bragt velsignet bud

100: Kimer, I klokker

121: Dejlig er jorden

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas

Og det skete i de dage, at der udgik en befaling fra Kejser Augustus om at holde folketælling i hele verden. Det var den første folketælling, mens Kvirinius var statholder i Syrien. Og alle drog hen for at lade sig indskrive, hver til sin by. Også Josef drog op fra byen Nazaret i Galilæa til Judæa, til Davids by, som hedder Betlehem, fordi han var af Davids hus og slægt, for at lade sig indskrive sammen med Maria, sin forlovede, som ventede et barn. Og mens de var

dér, kom tiden, da hun skulle føde; og hun fødte sin søn, den førstefødte, og svøbte ham og lagde ham i en krybbe, for der var ikke plads til dem i herberget.

I den samme egn var der hyrder, som lå ude på marken og holdt vagt over deres hjord. Da stod Herrens engel for dem, og Herrens herlighed strålede om dem, og de blev grebet af stor frygt. Men englen sagde til dem: ”Frygt ikke! Se, jeg forkynder jer en stor glæde, som skal være for hele folket: I dag er der født jer en frelser i Davids by; han er Kristus, Herren. Og dette er tegnet, I får: I skal finde et barn, som er svøbt og ligger i en krybbe.” Og med ét var der sammen med englen en himmelsk hærske, som lovpriste Gud og sang:

”Ære være Gud i det højeste og på jorden!

Fred til mennesker med Guds velbehag!”

Prædiken

Se, Juleaften og Julenat er en helt særlig begivenhed, hvor der er åbent mellem Himmel og Jord. Sådan har det været over alt på jorden lige siden den første Julenat, hvor selve-

ste Gud lod sig føde i skikkelse af et lille barn, nemlig barnet Jesus. I nat er det 2015 år siden!

Faktisk har der lige siden været åbent mellem Himmel og Jord, for himlen er dér, hvor Jesus er, og Jesus er lige her: I kan se ham i krybben, I kan se ham på alteret, og I kan se ham, hvis I kigger dybt ind i øjnene på jeres sidemand.

Men Julenat er der en særlig magi, for barnet i krybben er både den almægtige Gud og et afmægtigt spædbarn, barnet er vores frelser i kraft af sin guddommelige kærlighed, men barnet er også afhængig af sin mors kærlighed, ellers dør det; og derfor mødes himmel og jord i dette barn og i denne nat.

Også her på egnen findes der fortællinger om, at himlen er på jorden Julenat. Særligt beretninger om en af mine forgængere i embedet som præst er omgærdet med en hvis mystik. Beretningerne handler om en Pastor Knud Storm, der var præst i Egtved og Ødsted sogne fra 1818-1842.

Sognepræsten, Pastor Storm, var en sælsom mand. Særligt rar kunne man ikke sige, han var. Den gang var præster ofte strenge mænd, og det kunne være en prøvelse at gå til

konfirmationsforberedelse, mange blev flere år i træk afvist, fordi de ikke var dygtige nok. Således fortalte man længe om en dreng, der først blev konfirmeret, da han skulle stille som soldat.

Pastor Storm blev hver gang, det var Juleaften, kørt ud til Galgehøjen på Tudvad Mark af sin kusk. Man sagde, at derude gik de døde igen. Et stykke fra Galgehøjen bad han kusken gøre holdt, og så gik han selv det sidste stykke alene. Hvad Pastor Storm foretog sig ude ved Galgehøjen, var der ingen, der dengang vidste, men som efterfølger i embedet, har jeg modtaget Pastor Storms egne beretninger fra disse nætter. Den første af disse optegnelser fra julen 1818 fremlagde jeg for to år siden, og denne anden optegnelse er fra julen 1820. Pastor Storm var på barselsorlov i 1819, så fra det år findes ingen beskrivelser af hans færden julenat.

Vinteren 1820 var en usædvanlig varm vinter. Sammenlignet med vores vinter i år var det nu alligevel meget koldt. Netop dette år var den første sne i november smeltet igen, og nu lå der kun et meget tyndt, hvidt lag på markerne, og

de brune jordknoLde stak op allevegne. Der var frost i vejret julenat 1820, men temperaturen lå kun lige under frysepunktet da Pastor Storm kørte afsted med kusken ud mod Tudvad Mark. Han vidste ikke præcis, hvad han ville ude ved Galgehøjen det år, men efter at han i 1818 havde talt med de muldvarper, der boede i Galgehøjen, var han i år optændt af en spændt forventningsglæde. Han havde for to år siden forestillet sig, hvordan han skulle mane rygterne om, at folk gik igen ude ved Galgehøjen, i jorden. I stedet havde han mødt et genfærd; men det var også gået op for ham, at Guds kærlighed og julefred ikke blot gjaldt de levende, men at de fortabte endnu havde et håb. Han bad kusken gøre holdt et stykke fra Galgehøjen og tog så sin kaffe, en kringle fra bageren og en krukke fyldt med regnorm. Krukken var hans julegave til muldvarperne.

Det var bælgragende mørkt. Pastor Storm kunne næsten ingenting se, men han fik alligevel famlet sig frem og nåede endelig Galgehøjen. Han huskede alting så klart fra julen 1818, men hvordan han var kommet ned til muldvarperne, havde han kun en meget tåget forestilling om. Han gik op

på Galgebakken for at kigge sig lidt omkring. Fra bakken så man flere små gårde, og inde i stuerne sad familierne omkring spisebordene og hyggede sig. Og Pastor Storm tænkte på familien derhjemme. Han tænkte på sin datters lykkelige smil, når han kom hjem, han tænkte på sønnens morsomme forsøg på at fortælle, hvad han tænkte, og han brast i en hjertelig latter. I samme sekund snublede han over en træstub, og han blev frygtelig bevidst om, hvor han var: På Galgehøjen, hvor mennesker i mindre barmhjertige tider blev hængt. Han gøs ved tanken – ”der er ikke langt fra liv til død”, mumlede han højt for sig selv.

”Nej det kan du sandelig have ret i.” Pastor Storm hørte stemmen, der kom inde fra Galgehøjen. Stemmen lød magtesløs.

”Er det dig, Hr. Underhøj?”, spurgte præsten.

Det var muldvarpen Hr. Underhøj, der boede i Galgebakken sammen med sin niece, Anna Tuedatter. Hr. Underhøj gravede et hul fri til Pastor Storm, og da han kom ind i den hyggelige hule så han et frygteligt syn: Anna Tuedatter lå i sengen med store smerter og så ud som om, hun skulle dø.

Han gik hen til den lille muldvarp, der endnu blot var en unge, og lagde sin store hånd på den lille muldvarpekrop.

”Åh... tak, Hr. Storm,” sagde Anna, ”det varmer så godt”.

Pastor Storm fik en klump i halsen og kunne næsten ikke få fremstammet sit spørgsmål: ”Hvad er der sket?”

”Jeg blev syg på grund af muldvarpedronningen,” fortalte Anna Tuedatter, ”hun forgiftede alle os unge pigemuldvarper med dårlige orme, da vi for et par dage siden deltog i et muldvarpepestævne.” Og derpå fortalte Hr. Underhøj den forfærdelige historie om muldvarpedronningen, der ville slå alle små pigemuldvarper under tre år ihjel, fordi en ugle havde fortalt hende, at der var født en ny muldvarpedronning, der ville blive den største af alle dronninger. Uglen havde sagt, at denne nye muldvarpedronning ville skabe fred, og endda slutte en pagt med muldvarperne nord for Vejle Ådal, de onde og bumsede Bredsten-muldvarper. Pastor Storm blev vred og ude af sig selv, da han havde hørt historien. Han følte sig, ligesom Hr. Underhøj, magtesløs, og det gjorde ham så ondt for den lille Anna Tuedatter, og det gjorde ham så ondt, hvis Hr. Underhøj nu måtte ef-

terlades alene i sin hule i Galgehøjen. Han faldt på knæ og i sin afmagt bad han højt: ”Kære Gud. Lad ikke denne muldvarp dø! Vis mig en vej, så vi kan frelse Anna Tuedatter.”

Hr. Underhøj kiggede forundret på den rørte præst: ”Pastor Storm,” sagde han så, ”det er meget elskværdigt af dig at bekymre dig for min nieces ve og vel, men hun er døende, og jeg tror ikke, at din Gud kan hjælpe os nu.”

”Det kan godt være, at du har ret,” svarede Pastor Storm, ”men måske kan håbet alligevel styrke os!”

Anna Tuedatter rørte på sig i sin seng og vendte sig om på siden mod Pastor Storm, og med sin spinkle og afkræftede stemme sagde hun: ”Kære Pastor Storm; jeg er meget glad for at se dig i aften, men jeg har ikke langt igen og mine kræfter er ved at slippe op. Hvis du vil gøre, hvad du kan for at opfylde mit sidste ønske, vil jeg være dig meget taknemlig.”

Præsten kunne ikke holde tårerne tilbage nu, og han snøftede, ”selvfølgelig, Anna, hvad er dit ønske?”

”Jeg vil så gerne se min mor en sidste gang,” sagde Anna.

Hr. Underhøj fortalte, at Annas mor var slave hos muldvarpedronningen, og at den magtsyge dronning næppe ville tillade dette. Pastor Storm var dog fast besluttet på at gøre, hvad han kunne, og bad så Hr. Underhøj føre ham til Muldvarpedronningens hule. Han løftede Anna op i sine varme arme og bar hende efter Hr. Underhøj, der modstræbende bevægede sig ud i den kolde vinternat.

Pastor Storm og de to forkomne muldvarper stod foran muldvarpedronningens hule, og Pastor Storm råbte med den mest myndige stemme, han kunne mønstre: ”Du forbryderiske muldvarpedronning, som holder af freden i din egen hule, brug for en gang skyld din magt til at tjene dine undersåtter! Lad Anna Tuedatter se sin mor en sidste gang, for den stakkels unge muldvarp ligger for døden!”

Muldvarpedronningen tittede ud af et hul i muldvarpeskuddet, hvor hun sad, men hendes hjerte var hårdt, og hun brød sig ikke om at blive forstyrret, og hun råbte tilbage til præsten: ”Skrid, dit skøre menneske, du skal ikke blande dig i muldvarpernes affærer!”

Men Pastor Storm, der endnu var rørt til tårer over Annas sygdom, sank i knæ og bad inderligt: ”Lad dog i denne sidste stund den lille Anna bliver forenet med sin moder.”

Muldvarpedronningen blev nu alligevel nysgerrig, og hun tænkte, at hun kunne bruge situationen til sin egen fordel: ”Bliv min slave,” sagde hun, ”så skal jeg opfylde dit ønske!”

Pastor Storm havde mistet sin sunde fornuft – det kan let ske julenat – og han svor derpå: ”Så sandt som jeg er en fri mand, hvis du opfylder mit ønske, så skal jeg være din slave!” Anna blev så rørt af præstens løfte, at hun begyndte at synge den eneste julesang, hun kendte: ”Englene sang den, først for markens hyrder” – og med et åbnede himlen sig, skydækket forsvandt og stjernerne lyste op i den frostklare nat, og sammen med Anna sang en himmelsk hærske af de vidunderligste engle – ”fred over jorden, menneske fryd dig, os er en evig frelser født.”

Anna så sin mor komme kravlende ud af den mørke hule med tårevædede og funkende øjne og et stort smil på læberne. Og kongen lagde den lille muldvarpeunge ned til sin

mor. Da Annas mor tog hende i armene blev den sære forsamling mødt af endnu et spektakulært syn: Ned fra himlen så man to kæmpe hænder dale ned, og hænderne bar på en lille krybbe. I krybben lå Jesusbarnet svøbt i hvide klæder og en stemme der kom fra universets centrum rungede i natten: ”Dette er min søn. Han har magt som jeg. Men hvad er magt, når en lille muldvarp ligger for døden?” Og Guds hånd stillede krybben med Jesusbarnet ved siden af Anna og hendes mor. Og stemmen lød igen: ”Med magt kan I skaffe fred i et øjeblik, men den fred, jeg giver jer, er evig. Den er ikke gennemtvunget ved min magt; den er skænket ved min kærlighed. Og dette er tegnet, I får: I skal finde et barn, som er svøbt og ligger i en krybbe.” Og pludselig sang alle englene: ”Ære være Gud i det højeste og på jorden. Fred til mennesker og muldvarper med Guds velbehag.”

Da talte stemmen igen: ”Anna Tuedatter ligger for døden. Det er smerteligt, for I har holdt af hende. Men livet slutter en dag, og det skal ikke være anderledes. Moder Tuedatter: læg dit barn i mine hænder!”

Og Guds hænder steg igen op til himlen med den lille muldvarp, Anna Tuedatter, hvilende trygt i de bløde og varme håndflader.

Og det, kære menighed, er lige så sandt, som er jeg ser dig, og du ser mig. Glædelig jul.